

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 79.095/1
van 22 april 2026

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van verschillende besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein onderwijs en vorming, wat betreft de organisatie van het schooljaar in het basis- en in het secundair onderwijs en de samenstelling van de klassenraad in het secundair onderwijs’

Op 23 maart 2026 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van verschillende besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein onderwijs en vorming, wat betreft de organisatie van het schooljaar in het basis- en in het secundair onderwijs en de samenstelling van de klassenraad in het secundair onderwijs’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 14 april 2026. De kamer was samengesteld uit Wouter PAS, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Sander MEERT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 22 april 2026.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET ONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering bevat in de eerste plaats verschillende maatregelen die ertoe strekken de effectieve onderwijstijd te verhogen, zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs. Daartoe worden verschillende wijzingen aangebracht aan het besluit van de Vlaamse regering van 17 april 1991 ‘tot organisatie van het schooljaar in het basisonderwijs en in het deeltijds onderwijs georganiseerd, erkend of gesubsidieerd onderwijs door de Vlaamse Gemeenschap’ (hoofdstuk 1 van het ontwerp – artikelen 1 tot 4) en in het besluit van de Vlaamse regering van 31 augustus 2001 ‘houdende de organisatie van het schooljaar in het secundair onderwijs’ (hoofdstuk 2 van het ontwerp – artikelen 5 tot 10).

Zowel in het basis- als secundair onderwijs worden verschillende mogelijkheden om de lessen te schorsen (artikelen 1, 2°, 2, 2°, 8) of om facultatieve vakantiedagen in te richten (artikelen 2, 1° en 9) opgeheven en wordt gewaarborgd dat de laatste schooldag een effectieve lesdag is (artikelen 1, 1° en 7). Tevens wordt een recht op opvang in de school (behoudens bij overmacht) ingevoerd, wanneer de ouders daarom vragen (artikel 3 – ontworpen artikel 8, §§ 3 en 4, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991) en artikel 6, 2° en 3°).

In het secundair onderwijs wordt het aantal evaluatiedagen waarop de lessen kunnen worden geschorst beperkt rekening houdend met de onderwijsvorm, en worden de temporele voorwaarden voor het besluitvormingsproces inzake evaluatie aangescherpt (artikel 7 – ontworpen artikel 5, § 1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2001). Tevens worden de voorwaarden bepaald waaronder leerlingen niet aanwezig moeten zijn bij afwezigheid van of het gebrek aan een leerkracht (artikel 6, 3°) en op evaluatiedagen (artikel 7 – ontworpen artikel 5, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2001).

Voor het basisonderwijs wordt voorzien in de mogelijkheid voor de schoolbesturen om zelf af te wijken van de bepalingen inzake de onderwijstijd, behalve de regeling inzake de pedagogische studiedagen, op grond van exceptionele, onderwijskundige of levensbeschouwelijke argumenten, weliswaar onder toezicht van de onderwijsinspectie (artikel 3 – ontworpen artikel 8, §§ 1 en 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991).

2.2. Daarnaast bevat het ontwerp twee maatregelen met het oog op het flexibiliseren van de samenstelling en de werking van de klassenraad in het secundair onderwijs zodat, zo stelt de ternota aan de Vlaamse Regering, de leerkrachten meer tijd kunnen vrijmaken voor pedagogische taken. Daartoe wijzigen de artikelen 12 en 13 van het ontwerp de artikelen 4 en 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 ‘over de organisatie van het secundair onderwijs, wat leerlingen betreft’.

Enerzijds wordt het aantal leden van het onderwijzend personeel dat wordt beschouwd als ambtshalve stemgerechtigd lid van de klassenraad wanneer die optreedt als begeleider of delibererende klassenraad beperkt tot 75% van de leden van het onderwijzend personeel van het structuuronderdeel waarvoor de leerling heeft geopteerd die op grond van bepaalde criteria zijn aangeduid door de directeur, met dien verstande dat elk niet aangeduid personeelslid het recht heeft om aan de klassenraad deel te nemen (ontworpen artikel 4, 1°, b), 1) van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022). Anderzijds wordt aan de voorzitter van de klassenraad de bevoegdheid verleend om te bepalen dat de leden van de klassenraad de klassenraadvergadering digitaal kunnen bijwonen (ontworpen artikel 5, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022).

2.3. Artikel 13 van het ontwerp bepaalt tot slot dat het te nemen besluit in werking treedt op 1 september 2026 “uitgezonderd artikel 3, § 4,” dat in werking treedt op 1 september 2029.

RECHTSGROND

3.1. Het ontwerp ontleent in beginsel rechtsgrond aan de bepalingen die worden vermeld in de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef, onder voorbehoud van wat volgt.

3.2. Artikel 7 van het ontwerp vindt niet enkel rechtsgrond in artikel 12 van de Codex Secundair Onderwijs, maar in hoofdzaak in artikel 115/6, § 2, tweede lid, 2°, van diezelfde codex, dat in afwijking van de bevoegdheid van de schoolbesturen voor de regeling van het evaluatiestelsel, de Vlaamse Regering machtigt om de maximumduur te bepalen van de schorsing van lessen wegens examens, andere evaluatieopdrachten of evaluatiegebonden activiteiten.

3.3. In zoverre het bij artikel 3 ontworpen artikel 8, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991 een bijkomende opdracht toekent aan de onderwijsinspectie, is voor die bepaling enkel rechtsgrond voorhanden voor zover die vaststelling gebeurt in het schriftelijk doorlichtingsverslag overeenkomstig artikel 39, § 1, van het decreet van 8 mei 2009 ‘betreffende de kwaliteit van onderwijs’ en ook het overleg plaatsvindt naar aanleiding van die doorlichting. In dat geval biedt artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ gelezen in samenhang met artikel 38, § 1, eerste lid, 1°, van het decreet van 8 mei 2009, hiervoor de nodige rechtsgrond.

In zoverre het de bedoeling is dat het toezicht leidt tot een aparte handeling van de onderwijsinspectie is hiervoor geen rechtsgrond voorhanden. Weliswaar bepaalt artikel 32, 3°, van het decreet van 8 mei 2009 dat de inspectie, naast het verlenen van advies voor de voorlopige erkenning en het uitvoeren van doorlichtingen van instellingen “alle andere opdrachten [uitoefent] die haar worden toegekend bij decreet of besluit van de Vlaamse Regering”. Die bepaling verleent echter op zichzelf de Vlaamse Regering geen machtiging om nieuwe opdrachten te bepalen. Opdrachten die in voorkomend geval bij besluit aan de inspectie zouden worden verleend, moeten, conform de artikelen 20 en 78 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, en gelezen in het licht van artikel 24, § 5, van de Grondwet, steunen op een specifieke decretale grondslag, en die lijkt hier niet voorhanden.¹ Tenzij er een andere bepaling als rechtsgrond zou kunnen worden aangewezen, die de Raad van State momenteel niet bekend is, kunnen in het ontwerp in het kader van de controle op aanwending van de onderwijstijd aan de onderwijsinspectie geen specifieke opdrachten worden verleend.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

4. In de rubriek ‘Rechtsgronden’ in de aanhef dient, overeenkomstig hetgeen werd opgemerkt over de rechtsgrond, ook artikel 115/6, § 2, tweede lid, 2°, van de Codex Secundair Onderwijs te worden vermeld.

Voor zover de opdracht die in het bij artikel 3 ontworpen artikel 8, § 2, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 april 1991 aan de onderwijsinspectie wordt verleend enkel kan worden uitgeoefend in het kader van de doorlichting dienen ook artikel 20 van de bijzonder wet van 8 augustus 1980 en artikel 38, § 1, eerste lid, 1°, van het decreet van 8 mei 2009 in de genoemde rubriek te worden vermeld.

Artikel 3

5. Het ontworpen artikel 8, § 1, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991 bepaalt dat “[d]e inrichtende macht (...) op grond van exceptionele organisatorische, onderwijskundige of levensbeschouwelijke argumenten [kan] beslissen om voor alle leerlingen of voor een leerlingengroep af te wijken van de bepalingen van artikel 3, § 1 en artikel 4”.

¹ Adv.RvS 71.670/1 van 12 juli 2022 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 ‘over de organisatie van het secundair onderwijs, wat leerlingen betreft’, opmerking 2.2; adv.RvS 73.100/1 van 15 maart 2023 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2023 ‘over tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs in het kader van de herwaardering van het lerarenambt’, opmerking 4.3.2.

Gevraagd wat precies wordt bedoeld met “*exceptionele* organisatorische, onderwijskundige of levensbeschouwelijke argumenten”, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“Met de formulering “*exceptionele* organisatorische, onderwijskundige of levensbeschouwelijke argumenten” wordt beoogd te verwijzen naar omstandigheden die afwijken van de reguliere organisatie van het schooljaar en die, gelet op de concrete context van de school, een verantwoorde afwijking kunnen rechtvaardigen.

Het gaat daarbij om situaties waarin het schoolbestuur, op basis van een afgewogen beoordeling, oordeelt dat een afwijking aangewezen is omwille van bijvoorbeeld bijzondere organisatorische noden (zoals infrastructuurwerken of herstructureringen), pedagogisch-didactische keuzes (zoals projectmatige werkvormen of alternatieve methoden) of de eigenheid van het pedagogisch project, met inbegrip van levensbeschouwelijke accenten (bv. de Joodse scholen die in het kader van de sabbat de vrijdagmiddag in plaats van de woensdagmiddag vrij geven).

De gekozen formulering laat bewust een zekere beoordelingsruimte aan de schoolbesturen, gelet op de diversiteit van onderwijscontexten en de nood aan flexibiliteit in de organisatie van het schooljaar. Deze ruimte wordt evenwel begrensd door de voorwaarden opgenomen in dezelfde bepaling, met name het waarborgen van het totale aantal lessen, de realisatie van de leerplannen en het respecteren van een minimale aaneensluitende vakantieperiode. Daarnaast blijft het toezicht door de onderwijsinspectie onverkort van toepassing.

De bepaling moet aldus worden begrepen als een kader dat uitzonderlijke, gemotiveerde afwijkingen mogelijk maakt, zonder afbreuk te doen aan de onderwijskwaliteit en de rechten van de leerlingen.

Daarmee wordt bovendien aangesloten bij de reeds bestaande regeling in het secundair onderwijs, waar schoolbesturen binnen dit kader autonoom kunnen beslissen over dergelijke afwijkingen zonder voorafgaande toelating of melding aan de administratie. Met de voorliggende bepaling wordt deze benadering doorgetrokken naar het basisonderwijs.”

Gelet op dit antwoord, lijkt het de bedoeling te zijn dat het vereiste van “*exceptionele*” argumenten om te kunnen afwijken van de bepalingen inzake de onderwijstijd enkel betrekking heeft op een afwijking omwille van organisatorische redenen. In elk geval blijkt er niet uit dat het *exceptionele* karakter ook betrekking zou moeten hebben op de levensbeschouwelijke en onderwijskundige argumenten. Gelet hierop verdient het aanbeveling om die draagwijdte duidelijker tot uiting te brengen en de bestaande formulering te vervangen door “onderwijskundige, levensbeschouwelijke of *exceptionele* organisatorische argumenten”.

6. Het ontworpen artikel 8, § 2, eerste en tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991 bepaalt telkens dat de toepassing van “de bepalingen van dit artikel” aanleiding kan geven tot respectievelijk vaststellingen van de onderwijsinspectie of tot een overtreding. De bewoordingen “dit artikel” kunnen de indruk wekken dat paragraaf 2 ook betrekking heeft op de verplichte opvang, bedoeld in de paragrafen 3 en 4 van het ontworpen artikel 8 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991, terwijl uit de bewoordingen van de ganse paragraaf 2 veeleer de bedoeling lijkt te kunnen worden afgeleid om enkel naar de in paragraaf 1 bepaalde afwijkingsregeling inzake de onderwijstijd te verwijzen. Aangezien de gemachtigde heeft verklaard dat “paragraaf 2 specifiek betrekking heeft op de toepassing van de

afwijkingsmogelijkheid zoals geregeld in paragraaf 1,” dient de vermelding van “dit artikel” dan ook telkens te worden vervangen door “paragraaf 1”.

7. In het ontworpen artikel 8, §§ 3 en 4, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 april 1991 wordt telkens gewag gemaakt van “het schoolbestuur” terwijl in het ontworpen artikel 8, §§ 1 en 2, net als in de overige bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991, sprake is van “de inrichtende macht”. Het verdient aanbeveling om in het gewijzigde artikel 8 telkens dezelfde term te gebruiken.

Hoewel in de overige bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991 telkens sprake is van “inrichtende macht”, verdient het begrip “schoolbestuur” overigens de voorkeur aangezien in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997² ondubbelzinnig voor het begrip “schoolbestuur” werd gekozen. Het verdient dan ook aanbeveling om van de gelegenheid gebruik te maken om het ontwerp aan te vullen met bepalingen die overal in het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991 het begrip “inrichtende macht” vervangen door “schoolbestuur”.

8. Artikel 3 dient te worden herschreven overeenkomstig wat wordt opgemerkt bij de inwerkingtredebepaling (opmerking 16).

Artikel 4

9. Artikel 4, 2°, van het ontwerp heft in artikel 9, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991 een zinsnede op, zodat die bepaling zal luiden:

“Uiterlijk op 30 juni delen de instellingen aan de hieronder opgesomde diensten of personen de lijst mede van de bij toepassing van artikel 8, §§ 1 en 2, toegestane afwijkingen:

1° elk door de Vlaamse minister van Onderwijs aangewezen bestuur;

2° de personeelsleden van de betrokken instelling;

3° de leerlingen en de ouders van minderjarige leerlingen of de persoon die de leerling in rechte of in feite onder zijn bewaring heeft.

Aan deze diensten of personen dient elke wijziging die zich voordoet in de loop van het schooljaar acht dagen voordien te worden meegedeeld.”

Vermits het bij artikel 3 ontworpen artikel 8, § 1, van dat besluit inhoudt dat het schoolbestuur voortaan zelf beslist over de afwijkingen, dient, zoals de gemachtigde beaamde, de zinsnede “de bij toepassing van artikel 8, §§ 1 en 2, *toegestane* afwijkingen” eveneens te worden aangepast. Over deze bepaling verklaarde de gemachtigde nog het volgende:

² Cf. artikel 3, 50°, van het decreet basisonderwijs.

“Daarnaast zal de bepaling ook legistiek moeten worden afgestemd op de gewijzigde systematiek, waarbij niet langer sprake is van een voorafgaande beoordeling door een externe instantie. In dat kader is het ook aangewezen om de verplichting tot mededeling aan een door de Gemeenschapsminister aangewezen bestuur te herbekijken in functie van de vereenvoudigde regeling.

Op die manier wordt de tekst inhoudelijk en terminologisch in overeenstemming gebracht met de nieuwe regeling van artikel 8 en wordt elke mogelijke interpretatieonduidelijkheid vermeden.”

Hiermee kan worden ingestemd.

Artikel 6

10. Het ontworpen artikel 3, § 3, en § 4, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2001 verwijst telkens naar “paragraaf 1 en 2” van artikel 3, terwijl paragraaf 2 wordt opgeheven³ bij artikel 6, 1°, van het ontwerp. De verwijzing naar paragraaf 2 moet telkens worden geschrapt, aangezien de gemachtigde bevestigde dat die verwijzing een vergissing betreft.

11. Het ontworpen artikel 3, § 4, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2001 bepaalt dat “[i]n dat geval kan worden afgeweken van de gebruikelijke schooluren”. Zoals de gemachtigde bevestigde, is deze zinsnede overbodig aangezien het eerste lid van die ontworpen bepaling reeds impliceert dat er wordt afgeweken van de gebruikelijke schooluren. Die zinsnede wordt dan ook beter weggelaten.

Artikel 7

12.1. Artikel 7 van het ontwerp vervangt artikel 5, § 1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2001. Het ontworpen artikel 5, § 1, tweede lid, houdt voor verschillende onderwijsvormen een vermindering in van het maximale aantal evaluatiedagen, dat thans, naargelang het geval, 30 of 9 lesdagen bedraagt.⁴ Het houdt voor het voltijds gewoon secundair

³ Het verdient aanbeveling om de nummering van de in artikel 3 ingevoegde paragrafen hieraan aan te passen.

⁴ In het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4, met uitzondering van de 7de leerjaren die gericht zijn op instroom op de arbeidsmarkt, als er examens worden georganiseerd: een vermindering van maximaal dertig lesdagen per schooljaar, ofwel zestig halve lesdagen, tot maximaal vijftig halve lesdagen.

In het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4, als er enkel formatief wordt geëvalueerd en er geen examens worden georganiseerd: een vermindering van maximaal negen lesdagen per schooljaar, of achttien halve lesdagen, tot maximaal twaalf halve lesdagen.

In het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 1, 2 en 3: een vermindering van maximaal negen lesdagen per schooljaar, of achttien halve lesdagen, tot maximaal twaalf halve lesdagen.

In het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4, als formatieve evaluatie en examens worden gecombineerd: een vermindering van maximaal dertig lesdagen per schooljaar, of zestig halve lesdagen, tot minder dan vijftig halve lesdagen.

onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 4, met uitzondering van de 7de leerjaren die gericht zijn op instroom op de arbeidsmarkt, tevens een beperking in van de vrijheid om evaluatiedagen in te plannen als er examens worden georganiseerd. Bovendien legt het ontworpen artikel 5, § 1, vijfde lid, 1° tot 3°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2001 bijkomende beperkingen op inzake de planning van het besluitvormingsproces van de klassenraad.

Aangezien de evaluatie onlosmakelijk samenhangt met de onderwijsverstrekking en de pedagogische opvatting en onderwijskundige methodes waarop die onderwijsverstrekking is gebaseerd, beperken de ontworpen bepalingen, die aan de organisatie van de evaluatie bijkomende vereisten oplegt, de vrijheid van onderwijs.

12.2. Gevraagd naar een verantwoording voor deze beperking, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“De ontworpen regeling inzake evaluatiedagen houdt geen onevenredige beperking in van de vrijheid van onderwijs, zoals gewaarborgd door artikel 24, §1, van de Grondwet. De maatregel beoogt een legitiem doel, namelijk het maximaliseren van de effectieve onderwijstijd voor leerlingen. Dit sluit rechtstreeks aan bij de beleidsdoelstelling om de onderwijskwaliteit te versterken door meer tijd te voorzien voor effectieve leeractiviteiten. In internationaal perspectief blijkt bovendien dat Vlaanderen, ondanks een gemiddeld aantal lesuren, relatief weinig onderwijsdagen per jaar kent⁵, wat het belang onderstreept om de beschikbare lestijd zo maximaal mogelijk te benutten.

De gekozen regeling is geschikt om dit doel te bereiken, aangezien het begrenzen van het aantal evaluatiedagen en het vastleggen van minimale spreidingsregels ertoe leidt dat een groter deel van het schooljaar effectief kan worden besteed aan lesgeven en leren. Tegelijk is de maatregel noodzakelijk en proportioneel. De ingreep is beperkt in omvang: er wordt geen inhoudelijke beperking opgelegd aan de pedagogische of didactische vrijheid van scholen. Zij behouden de autonomie om hun evaluatiebeleid vorm te geven, inclusief de keuze van evaluatievormen, de inhoud van de evaluaties en de concrete organisatie ervan binnen de vastgelegde maxima.

Daarnaast voorziet de regeling uitdrukkelijk in flexibiliteit, doordat evaluatiedagen kunnen verschillen per structuuronderdeel of leerlingengroep en doordat verschillende systemen (examens, formatieve evaluatie of een combinatie daarvan) mogelijk blijven. Ook de maxima zelf laten een ruime organisatorische marge, zodat scholen hun evaluatiepraktijk kunnen afstemmen op hun pedagogisch project en de specifieke kenmerken van hun leerlingenpopulatie.

Het aantal evaluatiedagen wordt niet verminderd voor de opleiding Basisverpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs. Dat is evenmin het geval voor het voltijds gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, onderwijsvorm 4, voor de 7de leerjaren die gericht zijn op instroom op de arbeidsmarkt, als er examens worden georganiseerd. Thans kunnen er maximaal dertig lesdagen per schooljaar, of zestig halve lesdagen, aan evaluatie worden besteed. De ontworpen regeling wijzigt dit in maximaal twintig halve lesdagen per semester, ofwel zestig halve lesdagen per schooljaar.

⁵ (Voetnoot 1 in het geciteerde antwoord) Zie o.m. OECD, *Education at a Glance 2024*, indicator D1 (Instruction time and school days), beschikbaar via: <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>.

Met deze maatregel werd er dus een zorgvuldige afweging gemaakt tussen de autonomie van de onderwijsverstrekkers enerzijds en het algemeen belang van kwaliteitsvol onderwijs en voldoende effectieve leertijd voor alle leerlingen anderzijds. De beperking van de onderwijsvrijheid blijft aldus beperkt tot wat noodzakelijk is om het nagestreefde doel te realiseren en tast de kern van die vrijheid niet aan.”

12.3. De ontworpen regeling bevat slechts een beperkte vermindering van het aantal evaluatiedagen waarbij rekening wordt gehouden met de eigenheid van de verschillende onderwijsvormen. Ondanks de beperking van de vrijheid om de evaluatiedagen in te plannen, behouden de scholen in beginsel een ruime autonomie om hun evaluatiebeleid vorm te geven. De Raad van State, afdeling Wetgeving beschikt evenwel niet over de nodige praktische kennis om uit te sluiten dat de ontworpen grenzen aan de evaluatieprocedure, ook al hebben ze geen betrekking op de inhoud en de vorm van de evaluatie, voor bepaalde scholen tot gevolg hebben dat ze niet over voldoende ruimte beschikken om hun evaluatiepraktijk af te stemmen op hun pedagogisch project en de specifieke kenmerken van hun leerlingenpopulatie. Op dit punt moet dan ook een voorbehoud wordt gemaakt en zal het aan de bevoegde rechtscolleges toekomen om bij betwisting in concrete gevallen te beoordelen of de ontworpen bepalingen voldoende ruimte laten aan de onderwijsverstrekkers om de evaluaties, die bijdragen tot de realisatie van het eigen pedagogisch project, op adequate wijze te organiseren.

13. Het ontworpen artikel 5, § 2, derde lid, van het besluit van 31 augustus 2001 bepaalt dat voor leerlingen van het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvormen 1, 2 en 3, in tegenstelling tot de overige leerlingen in het secundair onderwijs, het schoolbestuur niet kan beslissen dat de leerlingen niet op school hoeven te zijn tijdens evaluatiedagen.

Gevraagd naar een verantwoording hiervoor in het licht van het gelijkheidsbeginsel verklaarde de gemachtigde het volgende:

“De bepaling dat voor leerlingen van het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 1, 2 en 3, het schoolbestuur niet kan beslissen dat de leerling niet op school aanwezig hoeft te zijn, is ingegeven door de specifieke noden en kwetsbaarheid van deze leerlingengroepen. Deze leerlingen hebben doorgaans een grotere behoefte aan structuur, continuïteit en begeleiding, zowel op pedagogisch als op zorgvlak.

In tegenstelling tot het voltijds gewoon secundair onderwijs of opleidingsvorm 4, waar leerlingen in bepaalde omstandigheden tijdelijk zelfstandig afwezig kunnen zijn zonder dat dit noodzakelijk afbreuk doet aan hun leerproces of welzijn, is dat voor leerlingen in opleidingsvorm 1, 2 en 3 geen optie. Voor hen is de schoolomgeving vaak een essentiële context voor leren, ondersteuning en opvang, en kan het wegvallen van aanwezigheid op school leiden tot verlies aan noodzakelijke begeleiding of tot organisatorische en zorggerelateerde problemen.

De maatregel beoogt dan ook te waarborgen dat deze leerlingen steeds kunnen rekenen op een stabiele en begeleide schoolcontext, ook op momenten van evaluatie. Hij sluit aan bij het bredere uitgangspunt van zorgcontinuïteit en het waarborgen van gelijke onderwijskansen voor kwetsbare leerlingen.

Het gemaakte onderscheid is bijgevolg gebaseerd op een objectief verschil in situatie en is redelijk verantwoord, zodat het geen schending inhoudt van het gelijkheidsbeginsel.”

De ontworpen regeling beoogt rekening te houden met de specifieke noden en kwetsbaarheid van de betrokken leerlingen die doorgaans een grotere behoefte aan structuur, continuïteit en begeleiding, zowel op pedagogisch als op zorgvlak hebben en wil een stabiele en begeleide schoolcontext bieden. De Raad van State, afdeling Wetgeving, stelt evenwel vast dat er tijdens het syndicaal overleg door verschillende deelnemers op werd gewezen dat door de leerlingen te verplichten tijdens evaluatiedagen op school aanwezig te blijven, zij opgevangen zullen worden door personeelsleden die zij niet kennen, wat precies problemen zou kunnen veroorzaken gelet op hun specifieke ondersteuningsnoden en problematiek. De vraag is dan ook of de ontworpen maatregel pertinent is in het licht van de beoogde doelstelling en of zij voor leerlingen die beschikken over een thuis- of andere zorgsituatie die een stabiele context kan bieden geen onevenredige gevolgen heeft. Het is raadzaam om in de ontworpen bepaling meer flexibiliteit te bieden voor het geval er voldoende waarborgen zijn dat ouders of andere personen die met de zorg voor de leerlingen zijn belast de mogelijkheid hebben om de betrokken leerling tijdens evaluatiedagen op te vangen, voor zover de ‘betrokken personen’ met de afwezigheid instemmen.

Artikel 11

14. Artikel 4, 1°, b), van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 bepaalt dat de klassenraad bestaat uit ambtshalve stemgerechtigde leden, waaronder de leden van het onderwijzend personeel die voldoen aan de daarna vermelde voorwaarden.

Artikel 11 van het ontwerp wijzigt die voorwaarden en bepaalt dat, bij beslissing over de toelating van een leerling, “de klassenraad door de voorzitter [wordt] samengesteld uit ten minste drie leden van het onderwijzend personeel van het structuuronderdeel waarvoor de leerling opteert” en dat, bij beslissing over de vorming, evaluatie en deliberatie, “de klassenraad door de voorzitter [wordt] samengesteld uit ten minste 75% van de leden van het onderwijzend personeel van het structuuronderdeel waarvoor de leerling heeft geopteerd”.

De ontworpen bepaling vermengt de voorwaarden waaraan de ambtshalve stemgerechtigde personeelsleden die lid zijn van de klassenraad moeten voldoen met de samenstelling van de betrokken geleding in de klassenraad. Omwille van de leesbaarheid van de gewijzigde bepaling, verdient het aanbeveling om artikel 11 zo aan te passen dat in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 beide aspecten afzonderlijk worden geregeld.

Artikel 12

15. In artikel 12 van het ontwerp schrijve men “artikel 4, 1°, a)” in plaats van “artikel 4, eerste lid, 1°, a)”.

Artikel 13

16. Artikel 13 van het ontwerp bepaalt dat artikel 3, § 4, in werking treedt op 1 september 2029. Het ontwerp bevat evenwel geen artikel 3, § 4. Het is echter de bedoeling dat het bij artikel 3 vervangen artikel 8, § 4, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991, in werking treedt op 1 september 2029.

Dit dient wetgevingstechnisch opgelost te worden door artikel 3 van het ontwerp zo te herschrijven dat het niet artikel 8 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 april 1991 in zijn geheel vervangt, maar wel de verschillende onderdelen van artikel 8, bijvoorbeeld door in een punt 1° de eerste twee paragrafen te vervangen door de eerste twee ontworpen paragrafen, door in een punt 2° de vroegere paragraaf 3 te herstellen door de ontworpen derde paragraaf, en door in een punt 3° de bestaande vierde paragraaf te vervangen door de nieuw ontworpen vierde paragraaf. In artikel 13 van het ontwerp dient vervolgens te worden bepaald dat artikel 3, 3°, in werking treedt op 1 september 2029.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Wouter PAS